

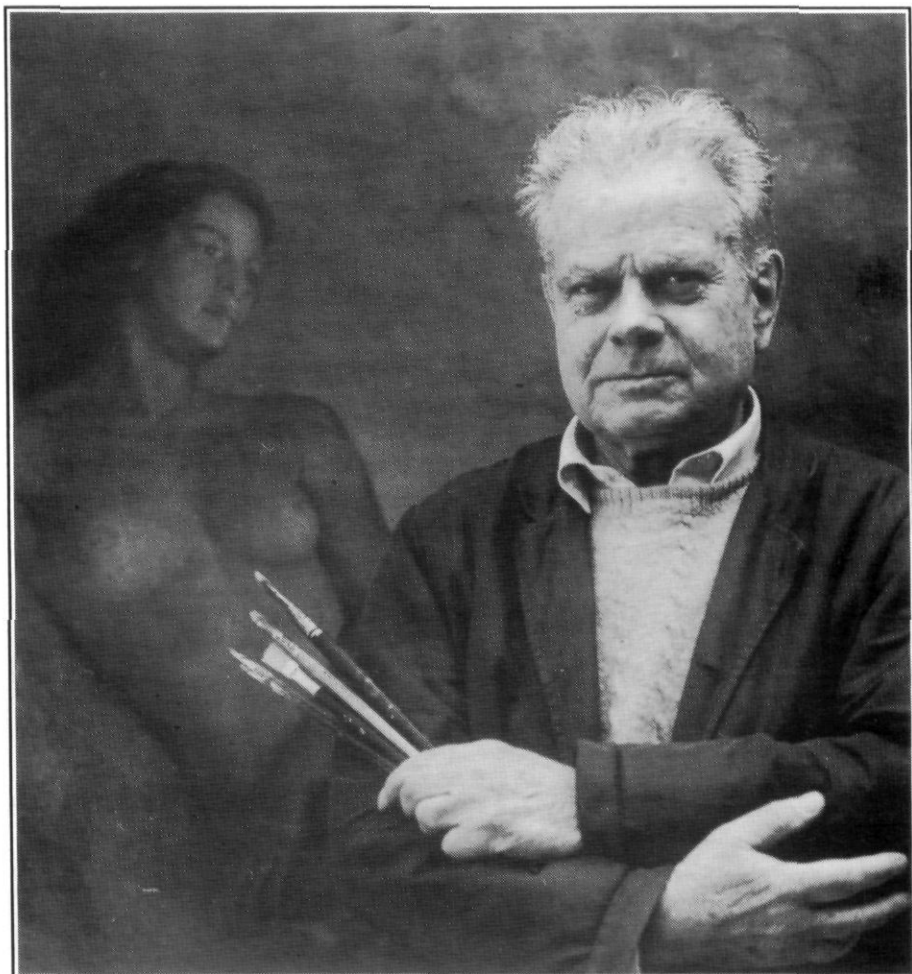
Jordi Arenas i Clavell, pintor, escultor i músic mataroní, va morir a la nostra ciutat el passat 1 de juliol.

A manera d'homenatge, Francesc Masriera, amic seu, estableix tot seguit la semblança de qui va ésser artista, mestre i persona exemplar.

JORDI ARENAS I CLAVELL

L'obra de Jordi Arenas és extensa i valuosa. Sincerament, estic convençut que hi ha hagut pocs artistes de tanta capacitat, sensibilitat i honestetat en molts anys a Mataró. Això és indiscutible, però la valoració tècnica i crítica és als entesos, a qui els toca de fer, i al pas del temps sobretot. Sols voldria que la fessin amb la mateixa delicadesa i sinceritat que sempre va acompanyar el bon fer d'en Jordi. Cal dir per endavant que era una persona a qui li agradava l'amistat, sempre que hom demostrés respecte a les seves conviccions i coherència amb les pròpies. Si era així, ben segur que tenies el camp obert, que eres acceptat, per dir-ho d'una manera escaient, perquè Arenas es tancava si l'interlocutor no procurava mantenir aquest principi, que ell no transgredia mai. Jordi Arenas era un senyor en el sentit més noble de la paraula, pulcre, enemic de rebomboris i focs d'artifici, amant de la discreció, la mesura i l'austeritat.

De la seva família vaig conèixer el seu pare i el seu germà, Jaume Arenas, excel·lent i agosarat aquarel·lista, apassionat pels temes mariners. Va morir en plena vena creativa, d'una llarga i

Jordi Arenas i Clavell.
Fotografia Jordi Egea. Extreta de *Cingles*, butlletí de l'Agrupació Científico-Excursionista de Mataró, núm. 85 (Mataró 1996).

dolorosa malaltia. El seu pare em va impressionar des del primer moment. Més aviat baix d'estatura, sempre mudat, despenia tot ell la sensació de la placidesa controlada, de la deferència com a norma. Em rebia, em donava la mà, em convidava a seure i preguntava primer de tot: «Com es troba la teva mare?». Després ja es podia entrar en detall, la conversa estava encetada.

A casa seva, al carrer d'Argentona, et senties acollit; fins de les clivelles del vell estuc emanava una placidesa que traspassava les portes mal ajustades de les ventalles que donaven al jardí interior i a l'estudi. Tot respirava pau i serenor. Aquesta serenor que ja vaig copsar el primer dia.

Al capdavant de l'amplíssim jardí hi havia l'estudi i l'aula on s'impartien les classes. Una altra casa que donava al carrer de Sant Sadurní.

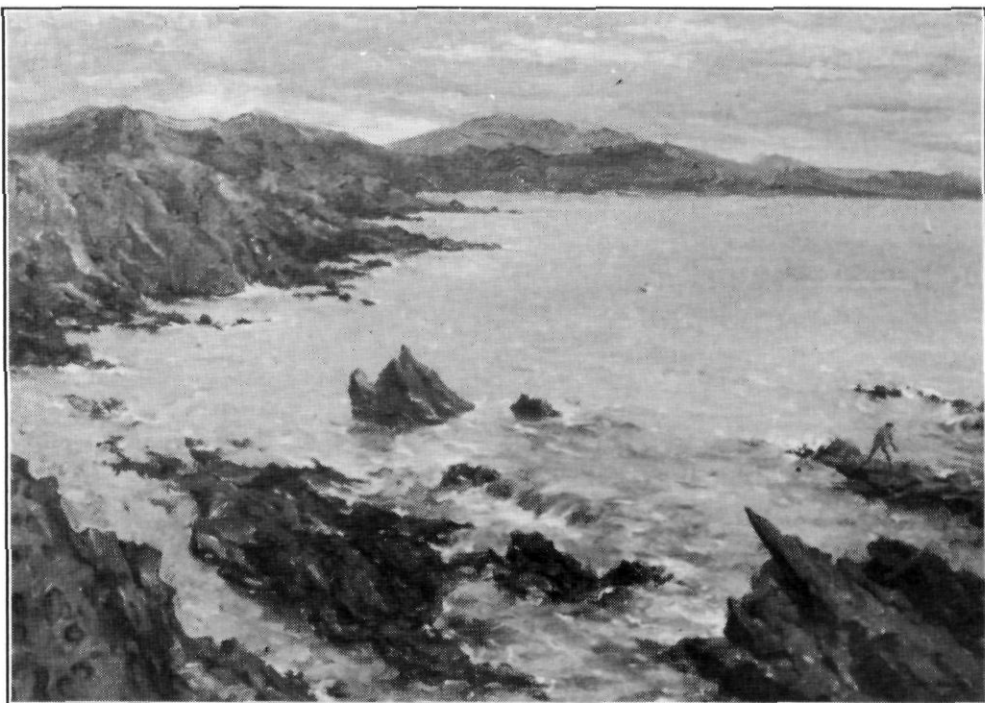
Ben cert que en aquells moments, quan vaig tenir entrada a ca l'Arenas, jo necessitava un ambient assossegat i receptiu —un germà meu havia mort recentment d'accident i a casa estàvem trasbalsats—. I el vaig trobar en aquest ambient. Fou un amic comú, l'Alfons Sánchez, que m'hi va fer entrar. Érem ben joves, la colla que freqüentàvem el seu estudi; uns quants, cantaires de l'Orfeó Mataroní com ell mateix. Ens agradava la conversa, la pintura, la literatura, la música i, sobretot, l'amistat. Tots ben diferents en gustos, en conceptes i apreciacions, trobàvem el nostre punt d'unió en les consideracions que feia en Jordi. Les vacances del grup a Cadaqués van ser memorables.

És en aquells àrids paratges minerals on es va iniciar una mena de descobriment de la Mediterrània mitològica, per part meua, i també l'admiració per l'artista genuí que era Jordi Arenas. No parava, sempre anava amb les pintures i els llapis, per captar la llum d'un paratge o la noia bufona que prenia un refresc al Marítim. Cadaqués el captivava, ens captivava, i fou més tard

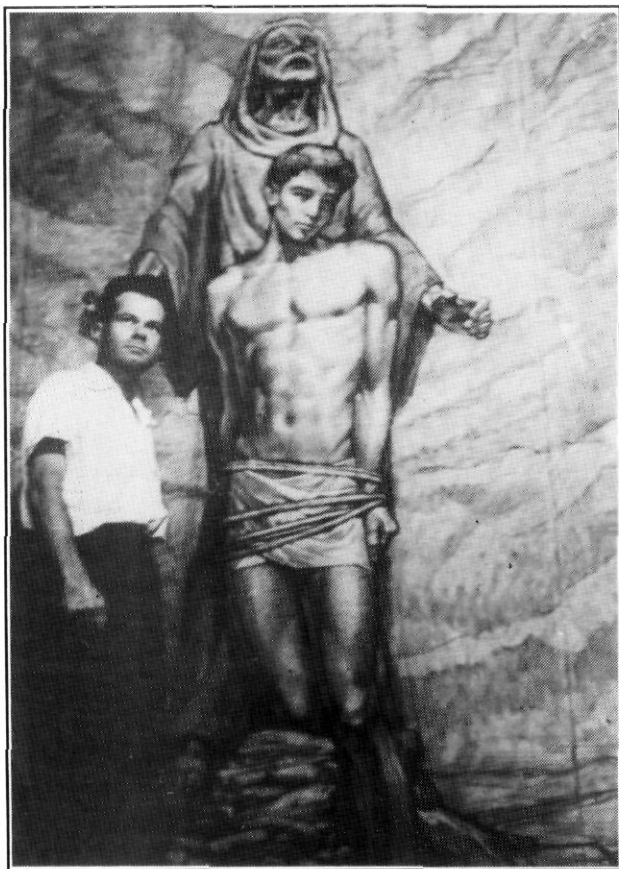
que llegint Josep Pla vaig intuir la raó. Diu de Cadaqués l'escriptor empordanès: «És un paisatge de línies i de formes precises dins d'una llum aturada, detinguda sobre un fons neutre, sord, àton. Més que una realitat amorfa, aquest paisatge planteja un arquejat permanent. Per això és un element meravellós per pintar-lo en funció d'una silueta, d'un retrat. I és per aquesta raó, encara, que Cadaqués i el seu paisatge més demanen l'observació i l'atenció d'artistes dominadors de l'art del dibuix que de pintors a l'ús en aquest adotzenat moment.» Jordi Arenas va ser un dominador de l'art del dibuix. Una predisposició que no va deixar mai encallada, la treballava amb constància i tossuderia. A l'escola ja era una excepció i canviava retrats per cromos o cartrons. El traç acurat damunt papers i teles, sempre aprenent.

A finals dels cinquanta, Jordi Arenas estava molt enfeinat en la realització d'unes pintures murals a la capella del Sagrament de Santa Anna. L'art religiós va ser una constant en la seva obra. Era creient, cosa que té molt a veure amb aquesta parcel·la del seu treball. Era, també, un devessall d'interioritats que trobaven sentit en l'íntima pràctica religiosa. Si hom pensa que això vol dir una visió tancada del món, que sàpiga que va errat, que la seva apreciació és vana, inconsistent.

Va fer les pintures al fresc de la capella del Sagrament de Santa Anna i més tard les del baptisteri de la basílica de Santa Maria quasi en l'anonimat. A la crema intel·lectual de la ciutat

Cadaqués i el seu paisatge és molt present en l'obra de Jordi Arenas.

Davant el *Sacrifici d'Isaac*,
a la capella del Sagrament de Santa Anna. Any 1960.

no li interessava aquest tipus de pintura, i els que hi podien tenir un relatiu interès seguien el Concili Vaticà II que, infortunadament, sobre aquests temes era molt reticent.

La veritat és que Jordi Arenas semblava que anava a contracorrent; ni el seu aspecte ni el seu capteniment eren per fer-se notar: arreu passava de puntetes. A l'estudi, de mestre, amb bata guardapols; al carrer, americana, corbata, sabates il·lustrades i cabell ben tallat. Ben diferent de l'artista bohemí descurat, amb pantalons esmolats o de posat fatxenda d'avantguardista, que estava de bon predicament en aquells anys. Més aviat, considerava que la millor carta de presentació era la feina ben feta.

La feina ben feta i l'ensenyament van ser l'eix de la seva trajectòria. Ben jove ja va exercir el professorat a l'Escola d'Arts i Oficis, de felicitat memòria, i després va continuar amb les classes particulars a casa seva. És ingent la quantitat d'alumnes —més de sis-cents m'havia confessat— que han estat sota el seu mestratge i estic segur que la immensa majoria en tenen un grat record. El dibuix i la pintura, en les lliçons que impartia, eren la combinació del gaudi i l'exigència que

deixava petja en els alumnes. Ensenyava amb rigor i amb cordialitat. En això era també un mestre, en el tracte deferent sense abaixar el lliscó. La figuració, com a bon dibuixant, era la regla d'or del que allí s'impartia. Els clàssics eren la base de l'aprenentatge. S'ha titllat, amb menyspreu, Jordi Arenas de massa acadèmic. Van ben errats. Ell partia de la valoració i el respecte al llegat històric on se sentia immers, tota una raó de pes que cal considerar. Sí que m'havia confessat, alguna vegada, que la recerca d'una textura impecable podia encotillar l'obra. Seguia els nous corrents i els valorava si els trobava interessants, o els bescantava si tenia la impressió que eren una estafa. En una ocasió vam visitar una exposició d'aiguaforts d'un autor anglès. Era una obra totalment abstracta. Ell, Jordi Arenas, va manifestar complagut el bon ofici i l'elegància de l'artista, amb la sorpresa de més d'un que li demanava parer per fer-lo caure en la desqualificació simple i partidista. El que sí que el treia de polleguera era l'art barroer i mercantilista, del qual tenia un concepte molt poc elegant.

Amb ell havia parlat de pintura i escultura i moltes coses més. La música, la religió, l'amistat... l'anècdota divertida, els tons d'un capvespre, el color d'una roca esmolada d'una riera,... la vida tota. Els seus criteris i punts de vista eren molt personals i feien pensar. I això era d'una riquesa incommensurable que hem tingut la sort de gaudir els qui l'hem tractat. Hem passat moltes i moltes bones hores de conversa, que sempre guardaré com un regal, com d'allò més bo que té la vida. No és cosa meua només, aquesta apreciació, molts hi coincidiran. Era divertit, a més, amb un punt d'ironia molt fi, amable, imprevisible i jocós.

Amb motiu de presentar-se-li l'ocasió de dirigir la *Missa de Glòria* de mossèn Blanch, va fer palès que quan una cosa l'entusiasmava no hi havia res que l'acovardís. Va causar una gran sorpresa a molts —sobretot gent introduïda en la missa— quan va superar tots els inconvenients, musicals i organitzatius, de la més important obra musical de caràcter religiós de la ciutat. Va tirar endavant la Missa de les Santes en uns moments que algú pretenia cantar-li les absoltes. Se n'havia fet una luxosa gravació i la possibilitat de deixar-la en conserva rondava en l'ambient. La desídia i el desinterès s'anaven apoderant d'aquest patrimoni cultural que avui tant apreciem. Si avui es fa la missa, amb la direcció rotativa d'un músic diferent, és en bona part gràcies a Jordi Arenas i la confiança que li diposità l'arxiprest mossèn Pou. I el retorn a la seva dignitat musical també.

Recital de Cançons Mediterrànies. Orfeó Mataroní, dirigit per Jordi Arenas, i conferència d'Oriol Martorell. Any 1965.

Un fet inqüestionable d'en Jordi Arenas era el seu mataronisme de pedra picada. Totalment identificat amb la ciutat, es lamentava de les seves mancances, ell que la volia modèlica. La seva millor obra pictòrica és a Mataró i, d'això, n'estava molt orgullós. He conegut dues persones profundament enorramorades de la ciutat de Mataró, molt diferents, a les antípodes l'una de l'altra, i quan parlaven entre elles notava que la complicitat niava en la seva conversa. Encara que el caràcter de tots dos era ben oposat en molts aspectes, coincidien en el sentiment i el gust per l'art musical i sobretot per l'amor a la seva ciutat. En Jordi planyent-se perquè no es feia tan bella com ell la voldria; l'altre, Joaquim Casas, l'escriptor, amb la lloança per endavant i el desig que Mataró fos l'empòrium del món. Aquesta complicitat ja la vaig copsar en unes trobades poètiques privades a Cabrera, en una masia. Si es parlava de Mataró hi havia l'entusiasme dels dos enamorats. Joaquim Casas, escriptor, crític musical i bon coneixedor de la Missa, va ser bon avalador de l'actuació d'Arenas en el camp musical, des del primer moment, tant a l'Orfeó Mataroní com quan es posà davant del cor dirigint la *Missa de Glòria* de mossèn Blanch. És que la sensibilitat de Jordi Arenas davant d'una massa coral era tramesa amb finor extraordinària i amb un resultat de primer ordre. Matisava amb delicadesa els tempos i les veus fins aconseguir

unes interpretacions d'una correcció molt digna i rellevant, s'hi veia la mà. Més endavant va dirigir el Cor Madrigalista amb resultat semblant. Entenia la música com una manera d'enaltir l'esperit i se sentia incòmode per la proliferació de les interpretacions ràpides i estridents; se'n dolia.

Artista en el més ampli sentit de la paraula, és indubtable que dominava de manera excepcional l'especialitat del retrat. Haurà de passar temps, crec, perquè ens adonem de la gran categoria de Jordi Arenas en el tractament de la figura i, més concretament, del retrat. N'hi he admirat alguns que mereixen un lloc d'honor. Tot vindrà. Vaig seguir l'elaboració de més d'un i considero que el que reflecteix l'obra, en aquest cas el retrat, va més enllà del perfil i l'expressió del model. No li era fàcil i se sentia satisfet quan ho captava. S'hi capficava. Darrerament, per fer un relleu dedicat al president Lluís Companys va empassar-se més d'una biografia i va aplegar tota la informació gràfica que va poder. «Era una bona persona» —em va dir. De medallons i bustos, en va fer molts: el doctor Samsó, sir Alexander Fleming, Pompeu Fabra, el mestre Lluís Millet... A Mataró i fora de la ciutat, fins i tot a l'Alguer. D'escultura, en va fer força, de religiosa més, unes escultures on hi ha el segell de la seva personalitat, una interpretació particular i diferent al que s'estava acostumat, en el cas de les imatges. Tant era així

que el pas processional de la Soledat, sense ornaments, ni cor ni punyals, amb els braços oberts i el desig de retrobar-se amb el fill amb la mirada posada en la llunyania, no fou acceptada per gaire temps i va ser retirada discretament.

Si l'obra sobrepassava les mesures ordinàries d'un quadre, com en els murals de més envergadura que va fer, vivia la tensió creativa amb una gran intensitat. Li aflorava una mena de susceptibilitat que el deixava intranquil. L'entorn l'afectava, el condicionava i era molt fi de pell. Quan trobava comprensió se'n congratulava i ho agraïa. On el recordo més distès que altres vegades és en la realització del baptisteri de Santa Maria. Mossèn Pou l'estimava molt. I, darrerament, quan va fer dues pintures de grans proporcions a l'església de la Mare de Déu de l'Ajuda, al carrer Sant Pere més Baix de Barcelona, dels pares franciscans, es va trobar en un ambient propici i favorable.

Insisteixo, no sóc qui per fer una acurada valoració de tècnic sobre la seva obra, però una constatació sobre el seu compromís amb l'art, sí. He seguit la seva trajectòria prop de quaranta anys, i la formulació profunda de la seva qualitat artística i humana puc fer-la amb tota certesa. Eren temps de joventut quan ens vam conèixer, a finals de la dècada dels cinquanta, i vam ser una colla que ens aplegàrem al seu entorn. Els anys d'aquelles primeres trobades, van ser temps daurats per a mi i per als qui formàvem la «colla». Vam poder viure més enllà del fet quotidià que ens limitava, fills com érem de condició modesta, de poc estudi i molt treball. Ens va encomanar l'entusiasme vital i artístic, la percepció de la bellesa i l'apreciació d'una sensibilitat en el sentit més alt i enriquidor. Tot això ho devem a ell, tant nosaltres, els de la «colla», com molts d'altres que han tingut ocasió de tractar-lo. Van ser anys de bogeria saludable, d'entusiasmes arravatats.

Amb cavallet i pinzells
a Sant Pere de Rodes.
Any 1968.

A l'estudi ens sentíem dibuixants i literats, músics i poetes, i la ràdiogramola no parava. Sempre hi havia excusa per trobar-nos: les nits de lluna plena escoltàvem el Clar de Lluna de Beethoven a les fosques i la finestra ben oberta. I les excursions, concerts i les visites a museus s'empalmaven. En Jordi fregava els quaranta, encara que mostrava una edat indefinida i bé podia passar com un més de nosaltres; anava lleuger i seguia amb intervencions de fina ironia. Va ser una sort per a nosaltres i també per a ell, em va confessar un dia, que va saber comprendre moltes coses que se li escapaven. Molts dels qui van tractar-lo durant tots aquests anys també consideren altament la seva relació amb Jordi Arenas. Fa poc vaig tenir una conversa amb un dels components del «Grup dels dissabtes», que durant molts anys han sortit a pintar i de visita a museus i exposicions. Em parlava, entusiasmada, d'un viatge a París i dels coneixements que havia tret de les observacions de Jordi Arenas. El seu paper de mestre i amic ens va ajudar molt a penetrar en l'obra pictòrica o escultura que teníem al davant.

D'entusiasme contingut, l'endevinaves encisat per poc que el coneguessis. Era l'any 1961 quan va fer un viatge a Florència, sol; volia aprofundir les tècniques de les grans obres del Renaixement –al Prado i al Louvre hi havia fet bones estades, també–. El vam esperar a l'aeroport de Barcelona, a la tornada. Content per la inesperada benvinguda, ben poca cosa ens va dir d'entrada. Després, a poc a poc anàvem descobrint Florència pam a pam i amb els dies no donàvem l'abast de tanta informació. Una sessió

de diapositives va servir per deixar-ho tot ben encaixat i ordenat. Sense haver anat a Florència, ja la coneixíem amb detall.

Sempre he pensat que el seu millor interlocutor va ser ell mateix. M'imagino que seria apassionant poder conèixer els seus propis diàlegs. Era un misteri i una de les seves principals seduccions. Si no l'havies tractat molt, parlar amb ell, d'entrada, volia dir cenyir-te en les formes respectuoses i a voltes distants. Sovint costava arribar al diàleg obert, sense passar pel filtre del comportament formal. Tot i així, quantes vegades resultava atraient allò que mig amagava, que tot just apuntava! Era home reservat, per caràcter i per prevenció. No deixava anar les seves emocions a la primera. Sense dir-ho, sense explicar-ho, en percebies el tast per poc que el tractessis. Havies de connectar-hi, és clar.

Jordi Arenas era creient, d'una religiositat profunda. Es lamentava alguna vegada de la mordacitat d'alguns a l'hora de parlar de la fe: «Que tot són bagatel·les, em diuen» feia molt circumspecte i restava clavat i pensatiu. Recordo que, una nit de lluna plena, ens embrancàrem en consideracions estètiques que varen acabar derivant cap a raonaments més intel·lectuals. La immensitat, l'infinit, fa pensar per poc que hi entris. «Déu és una explicació prou vàlida» va concloure. I seguíem parlant amb naturalitat.

La naturalitat, sense alterar la veu ni fer gestos ostensibles, era una constant en el fer de Jordi Arenas. Era ell de l'escola, ara escassa, que la norma en el comportament no s'havia d'abandonar. No gesticulava, no aixecava el to, no desafiava, era d'una compostura extraordinària. Si les coses no li plaïen, abaixava la veu. La veu i els ulls, i se li notava un rictus d'incomoditat en tot ell que quedava d'una peça, clavat, amb ganes de deixar plantat l'interlocutor, segurament.

Era moderat en el gest i auster en les exterioritzacions de l'amistat, però quan arribava a compartir-la era de debò.

Des de molt jovenet va sentir gran afecció per l'arqueologia, a Sant Feliu de Guíxols on els seus pares tenien una finca i Jordi Arenas ja feia les seves particulars prospeccions en un jaciment iber que hi havia a prop. A la dècada dels anys quaranta, la família Arenas auspiciava un grup de belles arts, «El Gremi de les Belles Arts», a casa seva. S'hi aplegaven poetes i pintors de la ciutat. L'estreta relació amb el reconegut arqueòleg Marià Ribas ve d'aquells anys i l'amistat va

ser duradora. Jordi Arenas va ser un inestimable element en l'afer arqueològic, en la fundació del grup arqueològic, en la participació de les excavacions i, sobretot, en l'aixecament de plànols i els dibuixos de peces trobades, d'una perfecció admirable. No deu fer dos anys que se li reconegué el seu treball en matèria arqueològica en una exposició al Museu Comarcal.

L'apassionava l'arqueologia. Una explicació que em faig és que si bé sentia la transitorietat, el pas inexorable del temps, no per això era descurós i relativista, estimava profundament la vida. Passat i futur l'atreïa, posant sempre l'home com a centre d'un periple enigmàtic. La gènesi i el destí. Entre l'alfa i l'omega.

Van passar els anys sense trencar la nostra bona relació, prou continuada per poder aprofundir en la mútua estima. Sempre la seva amistat era un regal que encomanava ànim. Regularment venia a casa, com també feia amb altres amics, a sopar moltes vegades, i la visita d'en Jordi representava una festa. N'estàvem contents.

En complir-se els setanta-cinc anys, la colla de Cadaqués, d'amagat, li preparàrem un homenatge. Poc receptiu per aquesta mena d'actes, va passar de la sorpresa inicial cap a la complaença compartida. Vam percebre que s'hi trobava bé, cosa que ens féu tots més joves. Va ser al Restaurant Sant Bernat. Una vetllada festiva molt emotiva, amb representació teatral i la lectura d'un plec d'adhesions de les grans personalitats artístiques de la història; fins que Michelangelo, mossèn Blanch i Teillard de Chardin van presentar-se a felicitar-lo personalment. Jordi Arenas, emocionat, va besar la mà dels mossens amb respecte. No vam saber si seguia la broma o volia manifestar d'una manera explícita la seva sincera admiració per tan alts dignataris.

Persona acostumada a la solitud —sempre vaig pensar que la buscava—. Els molts que vam tenir la sort de tractar-lo guardarem bon record de la seva agradable companyia. Amb Jordi Arenas la relació es feia amb prou senzillesa per no oblidar-la. Era, això sí, un acèrrim zelador de la llibertat, un tret molt marcat de la seva personalitat. Un furibund custodi de la intimitat. D'una sensibilitat extraordinària, els somnis eren coixí d'incerteses apuntades que no afloraven a la quotidianitat. Me n'havia parlat ben convençut. En una conversa, fa poc, després d'haver finalitzat una obra important, en preguntar-li si n'estava content, va dir-me que no del tot —mai no ho estava—. «El que em satisfà és que encara puc

pintar», va sentenciar. Definitiu, alligador, la seva satisfacció estava en la realització, en l'efervescència creativa.

És que la vida de Jordi Arenas estava marcada pel plaer –se'n pot dir plaer?– de la gestació artística. Li calia pintar perquè així es legitimava. Ho necessitava per cristal·litzar la seva personalitat. Només així es despenia del llast de la trivialitat. Seguint la seva obra és indubtable que podem conèixer d'una manera prou afinada el recorregut artístic de Jordi Arenas; no sols en el traç més o menys vigorós, segons l'època, també els tons i els temes, fins i tot. De la foscor barroca dels anys quaranta amb figures de gran perfecció, als retrats plens de llum d'anys després, hi ha diferències notòries de tractament que, si s'estudia bé, marca una època. Els grisos suaus o la graduació de blaus de les pintures d'uns anys concrets, responen a uns períodes de recerca plàstica i emotivitats paleses. També, respon al gruix del constant treball els retrats d'estudi, els d'encàrrec i els altres, els paisatges de marina i muntanya, els urbans, els de nuvolades majestuosos i el mirall de les aigües; centenars d'apunts a l'oli de pinzellada lleugera i encertada. Aigua i arbres amb exultant gamma de verds, res d'envejar als millors impressionistes, el seu apunt pòstum. I munts de dibuixos, grans esbossos, a blocs i papers esparços, a programes de concerts i al paper quadriculat d'una llibreta de butxaca. Que Jordi Arenas tenia una veneració mística per l'art, és d'una autenticitat contundent.

Més d'una vegada m'havia confessat que se sentia desplaçat en el temps. Ho deia amb aquell deix peculiar que te'l creies. Les presses el descol·locaven. Vaig preguntar-li, en un moment d'aquests, on i quan s'hauria mogut còmodament, convençut que em contestaria a la Florència del Renaixement. Em vaig equivocar: a casa seva, a l'entrada del nostre segle, em va dir. La Florència dels Mèdici l'entusiasmava, el meravellava, però no era la seva.

M'inclino per creure que hi va haver un moment en la seva trajectòria artística que va dir no. I ho va fer amb llibertat. L'obra ben feta amb sensibilitat i ofici el va interessar sempre i pensava que un bon moment, en el nostre àmbit cultural, era entre el modernisme i l'arribada del noucentisme. D'aquest li anava bé el decantament cap als clàssics i la Mediterrània –un nu de la seva època blava és definitiu i l'aposta per la Mediterrània i la Grècia clàssica li vam conèixer a Cadaqués–. Amb l'avantguardisme li entrà el dubte i començà a escollir. Després va valorar l'ofici com mai.

Després de la mort del pare, vivia sol i vetllava la intimitat familiar amb la corporeïtat física de la casa i els mobles, els dels pares i germà. S'aguantava amb ells i li donaven valor per fer camí. Casa i mobles era el que quedava dels seus. Es tancava amb les massisses portes de l'edifici senyorial del carrer d'Argentona, façana de maó vist i estil indefinit, de l'arquitecte Emili Cabañes. Una casa que en vida maldava per convertir en museu d'artistes mataronins i ara ha deixat en llegat a la ciutat. Una casa que darrerament sols obria als alumnes, visites concretes i als amics, prèvia concertació per telèfon. Es sentia agombolat, sota els auspicis de l'entorn familiar físic i sentimental, enyorava el viure serè i d'inclinació artística que era el dels pares i germà. Li costava entrar en aquest món trepidant i de desmesurada valoració mediàtica, que és l'actual.

Amb l'Assumpció, la meua esposa, vam visitar-lo dies abans de la intervenció, molt seriosa, per tancament de l'esòfag. Era la tercera operació que li farien d'aquesta mena. La darrera, vint-i-cinc anys més jove. Estava preocupat. Va dir-nos com deixava les coses, per si de cas... Després va dir: «Acabo de parlar amb un sant». Va matisar: «El prior d'un convent m'ha telefonat, és un sant –va repetir–, li he demanat que pregui per mi. Ho farà», va concloure amb aquella ingenuïtat engrescadora que tant apreciàvem. La cara d'una peça i els ulls sondejaven serenament. En Jordi tenia por, cosa molt humana. Estigueu tranquils, ens volia dir, havia acomplert els tràmits per deixar-nos: les diligències de l'enterrament i el testament a casa l'advocat. I en l'ordre espiritual hi havia un sant a la terra que pregaria per ell. Amb la seva murrieria posava ordre: així a la terra com al cel.

Cristià, mestre, artista total, amic entranyable.

Francesc Masriera